

สาระสำคัญ

การวัดอัตราการไหลสามารถแบ่งการวัดออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ การวัดโดยตรง และการวัดโดยทางอ้อม การวัดโดยตรง เป็นการวัดเอาปริมาณการไหลจริงเทียบกับช่วงเวลาที่ทำการวัด เครื่องมือที่ใช้วัดอัตราการไหลโดยทางอ้อมที่นิยมใช้และรู้จักกันทั่วไป ได้แก่ มาตรวัดอัตราการไหลแบบคอคอด มาตรวัดอัตราการไหลแบบหัวฉีด และมาตรวัดอัตราการไหลแบบรูระบาย

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ทั่วไป

เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดอัตราการไหลและใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การไหลในท่อได้

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

พุทธิพิสัย

1. ให้คำจำกัดความของการวัดอัตราการไหลได้

ทักษะพิสัย

1. ฝึกการคำนวณหาอัตราการไหลจากมาตรวัดได้

จิตพิสัย

1. ยอมรับข้อผิดพลาดในการแก้สมการได้
2. ให้คำแนะนำผู้อื่นเกี่ยวกับการหาอัตราการไหลในท่อได้

เนื้อหาสาระ

การวัดอัตราการไหล

การวัดอัตราการไหลสามารถแบ่งการวัดออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ การวัดโดยตรง และการวัดโดยทางอ้อม การวัดโดยตรง เป็นการวัดเอาปริมาณการไหลจริงเทียบกับช่วงเวลาที่ทำการวัด ก็จะได้อัตราการไหลออกมา เครื่องมือที่ใช้เรียกว่า เครื่องมือวัดทางกล ส่วนการวัดโดยทางอ้อม เป็นการวัดความแตกต่างของความดัน แล้วนำข้อมูลมาคำนวณหาอัตราการไหล ก็จะทราบอัตราการไหลได้เช่นกัน เครื่องมือที่ใช้เรียกว่า เครื่องวัดเสถียรสูญเสีย ซึ่งในที่นี้จะกล่าวถึงเครื่องมือที่ใช้วัดอัตราการไหลโดยทางอ้อมที่นิยมใช้และรู้จักกันทั่วไป ได้แก่ มาตรวัดอัตราการไหลแบบคอคอด มาตรวัดอัตราการไหลแบบหัวฉีด และมาตรวัดอัตราการไหลแบบรูระบาย

1. มาตรวัดอัตราการไหลแบบคอคอด

เป็นลักษณะของมาตรวัดอัตราการไหลแบบคอคอด โดยของไหลจะไหลจากพื้นที่หน้าตัด จาลดลงอย่างรวดเร็วจนถึงคอคอด หลังจากคอคอดก็จะค่อย ๆ ขยายเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เพื่อเป็นการลดการเกิดการไหลวนของของไหล ความแตกต่างของความดันสามารถนำไปหาอัตราการไหลได้

2. มาตรวัดอัตราการไหลแบบหัวฉีด

เป็นลักษณะของมาตรวัดอัตราการไหลแบบหัวฉีด ซึ่งนำไปติดตั้งเข้ากับท่อตรงโดยทำหน้าที่แปลนรองรับ เมื่อของไหลไหลผ่านหัวฉีด ของไหลจะเกิดการไหลวน ทำให้เสถียรความดันสูญเสียไป ในการไหลผ่านหัวฉีดนี้มีสัมประสิทธิ์ของการไหลผ่านหัวฉีดมาเกี่ยวข้อง ซึ่งมีความสัมพันธ์กับค่า C_d ของมาตรวัดอัตราการไหลแบบคอคอด

3. มาตรวัดอัตราการไหลแบบรูระบาย

เป็นลักษณะของมาตรวัดอัตราการไหลแบบรูระบาย ของไหลไหลผ่านพื้นที่หน้าตัดไหลผ่านรูระบายมีพื้นที่หน้าตัดลดลง มีลักษณะเป็นปากคอม ทำให้ลำของไหลที่ผ่านรูระบายมีพื้นที่หน้าตัดลดลง แล้วค่อย ๆ ขยายเพิ่มขึ้นจนเต็มท่อ การไหลผ่านรูระบายนี้ก็จะทำให้เสถียรความดันสูญเสียไปเช่นกัน การหาอัตราการไหล จำเป็นต้องนำเอาสัมประสิทธิ์ของการไหลมาพิจารณาให้มากขึ้นด้วย โดยสมการหาอัตราการไหลก็คล้ายกับมาตรวัดอัตราการไหลแบบคอคอด

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูทำการอธิบายจุดประสงค์การสอนในชั่วโมงนี้
2. ครูให้คำแนะนำเบื้องต้นเกี่ยวกับบทเรียน
3. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน
4. ครูทำการเฉลยแบบทดสอบ โดยให้นักเรียนแลกเปลี่ยนตรวจอย่างซื่อสัตย์

ขั้นสอน

5. ครูให้นักเรียนทบทวนความรู้ที่ได้เรียนมาในชั่วโมงที่ผ่านมา
6. นักเรียนทำการสรุปความรู้ที่ได้
7. ครูทำการอธิบายเนื้อหาอย่างละเอียด
8. นักศึกษาทำการทดลองแก้ไขโจทย์ปัญหาตามตัวอย่างในหนังสือ
9. นักเรียนทำแบบฝึกกิจกรรม 3.8 และใบงานหน้า 249
10. นักเรียนทำแบบฝึกหัดทบทวนกิจกรรมหน่วยที่ 3

ขั้นสรุป

11. ครูทำการตั้งคำถามเพื่อทดสอบความเข้าใจของนักเรียน
12. เปิดโอกาสให้นักเรียนสอบถามข้อสงสัย
13. นักเรียนกลับไปอ่านหนังสือเพิ่มเติมในส่วนที่ไม่เข้าใจและเตรียมตัวทำกิจกรรมในคาบเรียนถัดไป

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบงาน
2. แบบฝึกหัด
3. กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้
4. แบบทดสอบ
5. อินเทอร์เน็ต, ห้องสมุด

การบูรณาการเชื่อมโยง

สาระการเรียนรู้	การบูรณาการ	กิจกรรม
ของไหลเคลื่อนที่	จริยธรรม วิทยาศาสตร์	ความซื่อสัตย์ การทดลอง

เครื่องมือวัดผลตามพุทธิพิสัย (6 คะแนน)

1. ให้คำจำกัดความของการวัดอัตราการไหลได้

เครื่องมือวัดผลตามทักษะพิสัย (6 คะแนน)

1. ฝึกการคำนวณหาอัตราการไหลจากมาตรวัดได้

เครื่องมือวัดผลตามจิตพิสัย (8 คะแนน)

1. ยอมรับข้อผิดพลาดในการแก้สมการได้ (4 คะแนน)
2. ให้คำแนะนำผู้อื่นเกี่ยวกับการหาอัตราการไหลในท่อได้ (4 คะแนน)

เกณฑ์การวัดผลตามพุทธิพิสัย

การตอบคำถามข้อที่ 1

การวัดอัตราการไหล

การวัดอัตราการไหลสามารถแบ่งการวัดออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ การวัดโดยตรง และการวัดโดยทางอ้อม การวัดโดยตรง เป็นการวัดเอาปริมาณการไหลจริงเทียบกับช่วงเวลาที่ทำการวัด ก็จะได้อัตราการไหลออกมา เครื่องมือที่ใช้เรียกว่า เครื่องมือวัดทางกล ส่วนการวัดโดยทางอ้อม เป็นการวัดความแตกต่างของความดัน แล้วนำข้อมูลมาคำนวณหาอัตราการไหล ก็จะทราบอัตราการไหลได้เช่นกัน เครื่องมือที่ใช้เรียกว่า เครื่องวัดเสดสูญเสีย ซึ่งในที่นี้จะกล่าวถึงเครื่องมือที่ใช้วัดอัตราการไหลโดยทางอ้อมที่นิยมใช้และรู้จักกันทั่วไป ได้แก่ มาตรวัดอัตราการไหลแบบคอคอด มาตรวัดอัตราการไหลแบบหัวฉีด และมาตรวัดอัตราการไหลแบบรูระบาย

ถ้าผู้เรียนตอบคำถามตามแนวข้างต้นให้คะแนน 6 คะแนน นอกเหนือจากนี้ให้ครูพิจารณาหักตามความเหมาะสม

เกณฑ์การวัดผลตามทักษะพิสัย

การตอบคำถามข้อที่ 1

ฝึกการคำนวณหาอัตราการไหลจากมาตรวัด

ให้ครูพิจารณาจากการคิด วิธีคิด ความซื่อสัตย์ ความสม่ำเสมอ ความขยัน อดทน ถ้าเป็นไปได้ตามแนวข้างต้นให้ 6 คะแนน นอกเหนือจากนี้ให้ครูผู้สอนพิจารณาหักตามความเหมาะสม

เกณฑ์การวัดผลตามพุทธิพิสัย

การตอบคำถามข้อที่ 1

ยอมรับข้อผิดพลาดในการแก้สมการได้

ให้คะแนนข้อนี้ 4 คะแนน ผู้สอนพิจารณาตามความเหมาะสม

การตอบคำถามข้อที่ 2

ให้คำแนะนำผู้อื่นเกี่ยวกับการหาอัตรากรไหลในท่อได้

ให้คะแนนข้อนี้ 4 คะแนน ผู้สอนพิจารณาตามความเหมาะสม